

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
JULIANE KOKOTT
της 25ης Φεβρουαρίου 2016¹

Υπόθεση C-559/14

Rudolf Meroni

[αίτηση του Augstākās tiesas Senāts (ΛεττοΛεττονία)]

για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή — Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις — Κανονισμός (ΕΚ) 44/2001 — Άρθρο 34, σημείο 1 — Λόγοι απορρίψεως της αναγνώρισεως και της κηρύξεως της εκτελεστότητας ασφαλιστικών μέτρων — Δημόσια τάξη (ordre public)»

I – Εισαγωγή

1. Μετά την υπόθεση *West Tankers*², στο επίκεντρο της οποίας βρισκόταν μία «*antisuit injunction*» (διαταγή δικαστηρίου απαγορεύουσα σε διάδικο να κινήσει δίκη ενώπιον άλλου δικαστηρίου), το Δικαστήριο έρχεται στην προκειμένη υπόθεση και πάλι αντιμέτωπο με μία δικονομική ιδιαιτερότητα του αγγλοαμερικανικού δικαίου.

2. Αυτή τη φορά πρόκειται για την καλούμενη «*freezing injunction*»³. Με αυτή, ως ασφαλιστικό μέτρο, το δικαστήριο διατάσσει την απαγόρευση διαθέσεως περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν θα ματαιωθεί η μελλοντική ικανοποίηση του δανειστή από τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία.

3. Ωστόσο, στην υπό κρίση περίπτωση το «πάγωμα» των περιουσιακών στοιχείων δεν στρέφεται μόνο κατά του εναγομένου στην κύρια δίκη. Αντιθέτως, η απαγόρευση διαθέσεως αφορά και τρίτους οι οποίοι συνδέονται στενά με την περιουσία του εναγομένου. Το αιτούν δικαστήριο, το οποίο καλείται να αποφανθεί επί της κηρύξεως της εκτελεστότητας της σχετικής διαταγής στη Δημοκρατία της ΛεττοΛεττονίας, έκρινε ότι, υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις, η εν λόγω διαταγή ενδέχεται να προσκρούει στη δημόσια τάξη (*ordre public*).

4. Ως εκ τούτου, η υπό κρίση υπόθεση παρέχει στο Δικαστήριο μία ακόμη ευκαιρία να διασαφηνίσει τη νομική έννοια της δημόσιας τάξεως στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001⁴. Το κύριο ζήτημα που ανακύπτει συναφώς είναι αν και κατά πόσο η βλάβη δικαιωμάτων τρίτων δύναται να αποτελεί λόγο απορρίψεως της αιτήσεως περί κηρύξεως της εκτελεστότητας.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

2 — Απόφαση *Allianz και Generali Assicurazioni Generali* (C-185/07, EU:C:2009:69).

3 — Παλαιότερα αναφερόταν και ως «*Mareva injunction*»: βλ., συναφώς, απόφαση *Gambazzi* (C-394/07, EU:C:2009:219, σκέψη 11).

4 — Κανονισμός του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2001, L 12, σ. 1, όπως εν προκειμένω ίσχυε μετά την τροποποίηση από τον κανονισμό [ΕΚ] 1103/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2008 [ΕΕ L 304, σ. 80]).

II – Νομικό πλαίσιο

A — Η νομοθεσία της Ένωσης

5. Ο κανονισμός 44/2001 καθορίζει το νομικό πλαίσιο της υπό κρίση περιπτώσεως όσον αφορά το δίκαιο της Ένωσης.

6. Η αιτιολογική σκέψη 18 του κανονισμού αυτού έχει ως εξής:

«Ο σεβασμός των δικαιωμάτων της υπεράσπισης επιβάλλει [...] τη δυνατότητα του εναγομένου να ασκήσει, ενδεχομένως, ένδικο μέσο, που εξετάζεται κατ' αντιδικία, κατά της κηρύξεως της εκτελεστότητας [μιας αποφάσεως], εφ' όσον αυτός θεωρεί ότι στοιχειοθετείται ένας από τους λόγους μη εκτελέσεως. [...]

7. Το άρθρο 32 του εν λόγω κανονισμού παρέχει τον ορισμό της «αποφάσεως»⁵ ως εξής:

«Ως απόφαση, κατά την έννοια του παρόντ[ος] κανονισμού, νοείται κάθε απόφαση εκδιδόμενη από δικαστήριο κράτους μέλους, οποιαδήποτε και αν είναι η ονομασία της, όπως απόφαση, διαταγή, διαταγή εκτελέσεως, καθώς και ο καθορισμός της δικαστικής δαπάνης από τον γραμματέα.»

8. Κατά το άρθρο 34, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001, «απόφαση δεν αναγνωρίζεται [...] αν η αναγνώριση αντίκειται προφανώς στη δημόσια τάξη του κράτους αναγνώρισεως». Το ίδιο ισχύει, κατά το άρθρο 34, σημείο 2, του εν λόγω κανονισμού, «αν το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο δεν έχει επιδοθεί ή κοινοποιηθεί στον ερημοδικήσαντα εναγόμενο εγκαίρως και κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μπορεί να αμυνθεί, εκτός αν ο εναγόμενος παρέλειψε να ασκήσει προσφυγή κατά της αποφάσεως ενώ μπορούσε να το πράξει».

9. Το άρθρο 38, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001 προβλέπει τα ακόλουθα:

«Αποφάσεις που εκδόθηκαν και είναι εκτελεστές σε κράτος μέλος εκτελούνται σε άλλο κράτος μέλος, αφού κηρυχθούν εκεί εκτελεστές, με αίτηση κάθε ενδιαφερομένου.»

10. Το άρθρο 41 του κανονισμού 44/2001 προβλέπει τα εξής:

«Η απόφαση κηρύσσεται εκτελεστή ευθύς ως ολοκληρωθούν οι διατυπώσεις [⁶] που προβλέπονται στο άρθρο 53 χωρίς έλεγχο των λόγων μη εκτελέσεως, που αναφέρονται στα άρθρα 34 και 35. Ο διάδικος κατά του οποίου ζητείται η εκτέλεση δεν δύναται στο στάδιο αυτό της διαδικασίας, να καταθέσει προτάσεις.»

11. Κατά το άρθρο 42, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001, «[η] κήρυξη της εκτελεστότητας επιδίδεται ή κοινοποιείται στον διάδικο κατά του οποίου ζητείται η εκτέλεση, μαζί με την απόφαση, εφόσον αυτή δεν έχει ήδη επιδοθεί ή κοινοποιηθεί στον εν λόγω διάδικο».

12. Το άρθρο 43, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001 προβλέπει ότι «[κ]ατά της αποφάσεως που εκδίδεται επί της αιτήσεως για την κήρυξη της εκτελεστότητας μπορεί να ασκηθεί ένδικο μέσο και από τους δυο διαδίκους».

5 — Ο εν λόγω ορισμός συνάδει σε γενικές γραμμές με τον ορισμό που περιέχει το άρθρο 25 της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 1982, L 388, σ. 1) (στο εξής: Σύμβαση των Βρυξελλών).

6 — Μόλις υποβληθεί, μεταξύ άλλων, αντίγραφο της δικαστικής αποφάσεως που να συγκεντρώνει τις αναγκαίες προϋποθέσεις γνησιότητας.

13. Κατά το άρθρο 45, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 44/2001, «το δικαστήριο ενώπιον του οποίου ασκήθηκε το ένδικο μέσο δυνάμει των άρθρων 43 [...] δύναται να απορρίψει ή να ανακαλέσει την κήρυξη της εκτελεστότητας μόνον εφόσον συντρέχει λόγος από τους οριζόμενους στα άρθρα 34 και 35».

B — Η λεττονική νομοθεσία

14. Σύμφωνα με το άρθρο 92 του Συντάγματος της Δημοκρατίας της Λεττονίας, καθένας έχει δικαίωμα να προσφεύγει σε αμερόληπτα δικαστήρια για την προστασία των δικαιωμάτων και των έννομων συμφερόντων του.

15. Κατά το άρθρο 105 του λεττονικού Συντάγματος, το δικαίωμα της ιδιοκτησίας δύναται να περιοριστεί μόνο βάσει νόμου.

III – Τα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

16. Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως υποβάλλεται στο πλαίσιο διαφοράς σχετικά με την κήρυξη της εκτελεστότητας μιας απαγορεύσεως διαθέσεως, η οποία διατάχθηκε το 2013 από το High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Commercial Court) (Ηνωμένο Βασίλειο), στη Δημοκρατία της Λεττονίας.

17. Μεταξύ άλλων, η εν λόγω διαταγή απαγορεύει στον A. L. να διαθέσει περιουσιακά στοιχεία τα οποία περιλαμβάνονται αμέσως ή εμμέσως στην περιουσία του. Η απαγόρευση εκτείνεται στη συμμετοχή του στη λεττονική εταιρία VB. Ο A. L. κατέχει μόνο μία μετοχή της εν λόγω εταιρίας. Εντούτοις, με βάση τα στοιχεία που παραθέτει το αιτούν δικαστήριο, ο A. L. είναι επιπλέον «πραγματικός δικαιούχος»⁷ μεριδίων μίας τουλάχιστον ακόμη εταιρίας (στο εξής: Y), η οποία κατέχει σημαντικό ποσοστό των μετοχών της VB.

18. Ο R. Meroni είναι μέλος της διοικήσεως της Y. Λόγω μιας συντηρητικής κατασχέσεως την οποία διέταξε η γενική εισαγγελία της Δημοκρατίας της Λεττονίας το έτος 2007, έχει επιπλέον την ιδιότητα του θεματοφύλακα⁸ των μεριδίων της Y των οποίων πραγματικός δικαιούχος είναι ο A. L.

19. Με βάση το σημείο 6 της επίμαχης διαταγής, η απαγόρευση διαθέσεως εφαρμόζεται «στο σύνολο των δικαιωμάτων [στη VB], ανεξάρτητα από το κατά πόσον αυτά είναι στο όνομα [του A. L.]». Κατά της απαγορεύσεως δύναται να ασκηθούν ένδικα μέσα σύμφωνα με το αγγλικό δίκαιο. Τη μεταρρύθμιση ή ανάκληση της διαταγής δύναται να ζητήσουν και πρόσωπα τα οποία δεν μετείχαν στη διαδικασία ενώπιον του αγγλικού δικαστηρίου, εφόσον τους έχει κοινοποιηθεί ή επιδοθεί η διαταγή⁹, τα οποία ωστόσο υποχρεούνται κατά τα λοιπά να συμμορφωθούν προς την απαγόρευση αφού λάβουν γνώση αυτής¹⁰. Όσον αφορά όμως τα περιουσιακά στοιχεία εκτός Αγγλίας και Ουαλίας, η εν λόγω απαγόρευση δεν εμποδίζει την εκπλήρωση συμβατικών ή άλλων υποχρεώσεων ή τη συμμόρφωση των εν λόγω τρίτων προσώπων προς αποφάσεις δημοσίων αρχών¹¹. Σύμφωνα με το

7 — Το αιτούν δικαστήριο δεν διευκρινίζει την έννοια του νομικού καθεστώτος του «πραγματικού δικαιούχου», αν δηλαδή πρόκειται για καταπιστευτική σχέση ή απλώς για την πραγματική δυνατότητα ασκήσεως επιρροής παρόμοιας με αυτή που ασκεί ο κύριος.

8 — Στο σημείο 3 της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως αναφέρεται ως «κάτοχος των κατασχεθέντων στην ποινική δίκη περιουσιακών στοιχείων του [A. L.]», ενώ στο σημείο 9 των γραπτών παρατηρήσεων του Ηνωμένου Βασιλείου ως «bailee of property of [A. L.]».

9 — Βλ. σημείο 13 της διαταγής του High Court of Justice.

10 — Βλ. σημείο 15 («Παρεμβαίνοντες στη διαδικασία πλην των αιτούντων και των καθών η αίτηση») της διαταγής του High Court of Justice. Σε περίπτωση παραβάσεως δύναται να επιβληθούν αυστηρές κυρώσεις λόγω «contempt of court» (προσβολής του δικαστηρίου).

11 — Βλ. σημείο 20 της διαταγής του High Court of Justice.

σημείο 22 («Διάδικοι στους οποίους πρέπει να επιδοθεί η παρούσα διαταγή»), η διαταγή απαγορεύσεως της διαθέσεως πρέπει να επιδοθεί στους καθών και στις «επιχειρήσεις που αναφέρονται στο σημείο 7», ήτοι και στη VB. Αν δεν προηγηθεί επίδοση της διαταγής, η «εκτέλεση στην αλλοδαπή» είναι δυνατή μόνον «στο μέτρο που αυτό επιτρέπεται στις οικείες δικαιοδοσίες»¹².

20. Οι εταιρίες VB και Y δεν μετείχαν στη διαδικασία ενώπιον του High Court of Justice, στο πλαίσιο της οποίας εκδόθηκε η απαγόρευση διαθέσεως κατά του A. L. Κανένα στοιχείο που να καταδεικνύει ότι η διαταγή έχει κοινοποιηθεί στις εταιρίες αυτές δεν τέθηκε υπόψη του αιτούντος δικαστηρίου¹³. Περαιτέρω, η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δεν διευκρινίζει αν ο A. L. είχε τη δυνατότητα να εκφράσει τις απόψεις του πριν από την έκδοση της αποφάσεως του αγγλικού δικαστηρίου. Εντούτοις, το γεγονός ότι η διαταγή εκδόθηκε «με την επιφύλαξη των ισχυρισμών του [L.] ότι δεν έχει κανένα δικαίωμα, άμεσο ή έμμεσο, επί οποιουδήποτε εκ των [επίμαχων] περιουσιακών στοιχείων» καταδεικνύει ότι έλαβε χώρα προηγούμενη ακρόαση¹⁴.

21. Η απαγόρευση διαθέσεως είχε κηρυχθεί εκτελεστή κατά του A. L. στη Λεττονία το 2013 με πρωτόδικη απόφαση την οποία επικύρωσε το δευτεροβάθμιο δικαστήριο ως προς το σημείο που απαγορεύει στον A. L. να διαθέτει τις μετοχές της VB που κατέχει άμεσα ή έμμεσα, να μειώνει την αξία τους ή να αναθέτει σε τρίτους την εκτέλεση τέτοιων ενεργειών.

22. Ένα άλλο ένδικο μέσο που άσκησε ο R. Meroni, το οποίο επί του παρόντος εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, στρέφεται κατά της εν λόγω κηρύξεως της εκτελεστότητας από το λεττονικό δικαστήριο. Ο R. Meroni υποστηρίζει εν προκειμένω ότι η απαγόρευση διαθέσεως εμποδίζει τη μέτοχο Y να ασκήσει τα δικαιώματα ψήφου που κατέχει στη VB. Ισχυρίζεται ότι με τον τρόπο αυτό θίγεται το συνταγματικώς κατοχυρωμένο δικαίωμα στην ιδιοκτησία, δεδομένου ότι η εταιρία στερήθηκε του δικαιώματος ακροάσεως στη διαδικασία ενώπιον του αγγλικού δικαστηρίου. Αυτό συνιστά παραβίαση της αρχής της δίκαιης δίκης.

23. Υπ' αυτές τις συνθήκες, το αιτούν δικαστήριο αποφάσισε να αναστείλει την έκδοση αποφάσεως και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

1. Έχει το άρθρο 34, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001 την έννοια ότι, στο πλαίσιο διαδικασίας αναγνώρισεως αλλοδαπής δικαστικής αποφάσεως, η προσβολή των δικαιωμάτων προσώπων που δεν είναι διάδικοι στη διαφορά της κύριας δίκης μπορεί να δικαιολογήσει την εφαρμογή της ρήτρας δημοσίας τάξεως, την οποία προβλέπει το εν λόγω άρθρο 34, σημείο 1, και τη μη αναγνώριση της εν λόγω αλλοδαπής αποφάσεως, στον βαθμό που θίγει πρόσωπα που δεν είναι διάδικοι στην κύρια δίκη;
2. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, έχει το άρθρο 47 του Χάρτη την έννοια ότι η αρχή της δίκαιης δίκης, την οποία κατοχυρώνει ο Χάρτης, επιτρέπει, οσάκις διατάσσονται ασφαλιστικά μέτρα, να επιβάλλονται περιορισμοί σε δικαιώματα ιδιοκτησίας προσώπου που δεν ήταν διάδικος στην οικεία δίκη, έστω και αν προβλέπεται ότι οποιοσδήποτε θίγεται από τη διάταξη με την οποία διατάσσονται ασφαλιστικά μέτρα δικαιούται ανά πάσα στιγμή να ζητήσει από το δικαστήριο να μεταρρυθμίσει ή να ανακαλέσει την επίμαχη δικαστική απόφαση, και να επαφίεται στους αιτούντες το ασφαλιστικό μέτρο η κοινοποίηση της αποφάσεως στους ενδιαφερομένους;

12 — Βλ. σημείο 21 της διαταγής του High Court of Justice.

13 — Βλ. σημείο 10.2.5 της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως.

14 — Βλ. σημείο 1 της διαταγής του High Court of Justice.

IV – Νομική εκτίμηση

A — Εισαγωγική παρατήρηση

24. Με βάση την κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ Δικαστηρίου και αιτούντος δικαστηρίου, η εξέλιξη τη διαδικασίας στη δίκη ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου δεν εμπίπτει στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου, ενώ στο εθνικό δικαστήριο επαφίεται η εκτίμηση της λυσιτέλειας των προδικαστικών ερωτημάτων του. Εντούτοις, για την κατανόηση της παρούσας διαφοράς πρέπει να αναφερθώ σε δύο συγκεκριμένες δικονομικές ιδιαιτερότητες, οι οποίες ενδέχεται να επηρεάζουν τη λυσιτέλεια των προδικαστικών ερωτημάτων.

25. Πρώτον, όπως προκύπτει από τα πραγματικά περιστατικά που παραθέτει το αιτούν δικαστήριο, ο R. Meroni παρίσταται ιδίω ονόματι στη διαδικασία ενώπιον του λεττονικού δικαστηρίου. Ωστόσο, η επίδικη απαγόρευση πρέπει να θεωρηθεί ότι δεν θίγει πρωτογενή περιουσιακά δικαιώματα του R. Meroni, αλλά πρωτίστως δικαιώματα του A. L., την περιουσία του οποίου διαχειρίζεται. Υπό την ιδιότητά του αυτή, ο R. Meroni θεωρείται, προφανώς, «κάτοχος» των δικαιωμάτων των οποίων «πραγματικός δικαιούχος» είναι ο A. L.¹⁵, και ως εκ τούτου πρέπει να θεωρηθεί ότι τα προδικαστικά ερωτήματα είναι λυσιτελή και όσον αφορά τον R. Meroni.

26. Δεύτερον, η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δεν περιέχει στοιχεία από τα οποία να προκύπτει τότε ακριβώς κοινοποιήθηκε η επίδικη απαγόρευση διαθέσεως στον A. L. ή τον R. Meroni. Εντούτοις, από τα στοιχεία που γνωστοποιήθηκαν στο Δικαστήριο συνάγεται ότι, εν πάση περιπτώσει, έχει λάβει χώρα μία τέτοια κοινοποίηση, από την οποία εξαρτάται η επέλευση των αποτελεσμάτων της απαγορεύσεως. Ειδικότερα, την κοινοποίηση στον καθού διατάσσει η ίδια η διαταγή απαγορεύσεως διαθέσεως στο σημείο 22. Επίσης, τα λεττονικά δικαστήρια έχουν αποφανθεί ήδη στους προηγούμενους βαθμούς δικαιοδοσίας σχετικά με την κήρυξη της απαγορεύσεως διαθέσεως ως εκτελεστής, πράγμα που σημαίνει ότι η κοινοποίηση στον A. L., ως θεματοφύλακας της περιουσίας του οποίου εμφανίζεται ο R. Meroni, θα έπρεπε, δυνάμει του άρθρου 42, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001, να είχε λάβει χώρα το αργότερο στο εν λόγω στάδιο της διαδικασίας. Κατά συνέπεια πρέπει να θεωρηθεί και ως προς αυτό το σημείο ότι τα προδικαστικά ερωτήματα δεν είναι αλυσιτελή, πολλώ δε μάλλον υποθετικά, όσον αφορά τον R. Meroni.

B — Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

27. Το πρώτο ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου αφορά την ερμηνεία του άρθρου 34, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001, ενώ το δεύτερο ερώτημα, το οποίο υποβάλλεται για την περίπτωση καταφατικής απαντήσεως του πρώτου, αφορά την ερμηνεία του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

28. Ωστόσο, τα δύο ερωτήματα μπορούν να εξεταστούν από κοινού, δεδομένου ότι η τυχόν παραβίαση θεμελιώδους δικαιώματος κατά την έννοια του Χάρτη θα συνεπαγόταν την προσβολή της δημοσίας τάξεως κατά την έννοια του άρθρου 34, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001¹⁶.

15 — Βλ. σημεία 3 και 8 της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως.

16 — Βλ., υπό αυτή την έννοια, αποφάσεις Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164, σκέψεις 38 και 39), και Gambazzi (C-394/07, EU:C:2009:219, σκέψη 28), καθώς και τις προτάσεις μου στην υπόθεση flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2046, σημείο 74).

29. Ως εκ τούτου, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν μία απαγόρευση διαθέσεως, την οποία διέταξε το δικαστήριο ενός κράτους μέλους ως ασφαλιστικό μέτρο, χωρίς προηγούμενη ακρόαση όλων των προσώπων των οποίων τα δικαιώματα θίγονται ενδεχομένως από την εν λόγω απαγόρευση, προσβάλλει τη δημόσια τάξη του κράτους εκτελέσεως ή/και συνιστά παράβαση του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, ακόμη και αν τα πρόσωπα που θίγονται από την εν λόγω απόφαση δύνανται να ζητήσουν οποτεδήποτε από το δικαστήριο του κράτους προελεύσεως να μεταρρυθμίσει ή να ακυρώσει την απόφασή του.

30. Εντούτοις, προηγουμένως πρέπει να αποσαφηνιστεί αν η επίδικη απαγόρευση διαθέσεως συνιστά «απόφαση» κατά την έννοια του άρθρου 32 του κανονισμού 44/2001¹⁷, καθόσον μόνο σε μια τέτοια περίπτωση θα διέπεται από τον εν λόγω κανονισμό η αναγνώριση και εκτέλεση της διαταγής της απαγορεύσεως διαθέσεως, η οποία αποτελεί ασφαλιστικό μέτρο.

31. Στην απόφαση *Denilauler*¹⁸, την οποία εξέδωσε υπό το καθεστώς της Συμβάσεως των Βρυξελλών, το Δικαστήριο ερμήνευσε στενά την έννοια της «αποφάσεως» στην περίπτωση των ασφαλιστικών μέτρων, παρά τον ευρύ ορισμό που περιείχε η εν λόγω σύμβαση, μη δεχόμενο την εκτελεστικότητα μιας διαταχθείσης από γαλλικό δικαστήριο συντηρητικής κατασχέσεως στη Γερμανία, δεδομένου ότι η γαλλική απόφαση, αφενός, είχε εκδοθεί χωρίς κλήση του Γερμανού καθού η εκτέλεση και, αφετέρου, επρόκειτο να εκτελεστεί χωρίς προηγουμένως να έχει επιδοθεί¹⁹. Στην υπό κρίση υπόθεση δεν δικαιολογούνται τέτοιου είδους επιφυλάξεις. Όπως εξέθεσα ανωτέρω, πρέπει να γίνει δεκτό, αν μη τι άλλο, ότι η απαγόρευση διαθέσεως κοινοποιήθηκε στον A. L. ή/και τον θεματοφύλακά του, ενώ δεν αποκλείεται να έλαβε χώρα και προηγούμενη ακρόαση στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του αγγλικού δικαστηρίου. Κατά συνέπεια, η υπό κρίση απαγόρευση διαθέσεως αποτελεί «απόφαση» ακόμη και με βάση τα αυστηρά κριτήρια που έθεσε η απόφαση *Denilauler*. Ως εκ τούτου παρέλκει το ερώτημα αν πλέον, υπό το καθεστώς του κανονισμού 44/2001, η έννοια της «αποφάσεως» συναρτάται με λιγότερο αυστηρές προϋποθέσεις από εκείνες που απαιτούνταν υπό το καθεστώς της Συμβάσεως των Βρυξελλών, βάσει του οποίου εκδόθηκε η απόφαση *Denilauler*. Ωστόσο, για λόγους πληρότητας οφείλω να επισημάνω ότι το πλαίσιο του κανονισμού 44/2001 προσφέρει αρκετά στοιχεία τα οποία συνηγορούν υπέρ μιας προσεγγίσεως που διευκολύνει την αναγνώριση²⁰. Ειδικότερα, ενώ κατά τη Σύμβαση των Βρυξελλών ήταν γενικώς απορριπτέα η αίτηση αναγνωρίσεως σε περίπτωση μη νομότυπης ή μη έγκαιρης επιδόσεως του εισαγωγικού δικογράφου στον εναγόμενο, αντιθέτως υπό το καθεστώς του κανονισμού 44/2001 δεν συντρέχει λόγος απορρίψεως λόγω ελλείψεως κοινοποιήσεως όταν ο ενδιαφερόμενος δεν ασκεί ένδικα μέσα κατά της αποφάσεως καίτοι είχε τη δυνατότητα να το πράξει²¹. Αντίστοιχα, στην περίπτωση των ασφαλιστικών μέτρων αυτό σημαίνει ότι, εφόσον επιτρέπεται η άσκηση ενδίκων μέσων εντός του κράτους προελεύσεως (όπως συμβαίνει στην υπό κρίση περίπτωση), η σχετική απόφαση χρήζει αναγνωρίσεως αν ο εναγόμενος παραλείψει να ασκήσει το ένδικο μέσο που θέτει στη διάθεσή του η συγκεκριμένη έννομη τάξη.

17 — Βλ., σχετικά με το προηγούμενο καθεστώς και με το άρθρο 25 της Συμβάσεως για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (Σύμβαση των Βρυξελλών), τις προτάσεις μου στην υπόθεση *Gambazzi* (C-394/07, EU:C:2008:748, σημεία 20 έως 30).

18 — Απόφαση *Denilauler* (125/79, EU:C:1980:130, σκέψεις 2, 7, 8, 17 και 18).

19 — Επισημαίνεται ότι το γερμανικό κείμενο της αποφάσεως (το οποίο είναι καταρχήν καθοριστικής σημασίας, δεδομένου ότι γλώσσα της σχετικής διαδικασίας ήταν η γερμανική) αποκλίνει από το γαλλικό κείμενο της αποφάσεως στις σκέψεις 17 και 18, υπό την έννοια ότι, κατά το τελευταίο, το μέτρο δεν αποτελεί απόφαση καθόσον (όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης) δεν έλαβε χώρα κλήση και επίδοση, ενώ, αντιθέτως, από το γερμανικό κείμενο προκύπτει ότι δεν πρόκειται περί αποφάσεως αν το μέτρο εκδόθηκε χωρίς κλήση ή δεν επιδόθηκε. Η επιφυλακτική νομολογία του γερμανικού *Bundesgerichtshof* (βλ., ενδεικτικώς, διάταξη της 21ης Δεκεμβρίου 2006 στην υπόθεση IX ZB 150/05, δημοσιευθείσα, μεταξύ άλλων, στο νομικό περιοδικό *RIW* 2007, σ. 217), κατά την οποία ένα αλλοδαπό ασφαλιστικό μέτρο αναγνωρίζεται στη Γερμανία μόνον εφόσον προηγήθηκε κατ' αντιμωλιαν συζήτηση στο κράτος προελεύσεως, δεν αποκλείεται να οφείλεται, μεταξύ άλλων, και σε αυτή τη γλωσσική απόκλιση.

20 — Βλ., συναφώς, *Leible* σε *Rauscher*, *EuZPR/EuIPR*, Βρυξέλλες I-VO, 3η έκδοση 2011, άρθρο 32, σημείο 12α.

21 — Βλ., συναφώς, απόφαση *ASML* (C-283/05, EU:C:2006:787, σκέψεις 18 έως 21).

32. Δεδομένου ότι, με βάση τα ανωτέρω, μία απαγόρευση διαθέσεως όπως η υπό κρίση δύναται, καταρχήν, να κηρυχθεί εκτελεστή κατά τις διατάξεις του κανονισμού 44/2001, πρέπει στη συνέχεια να εξεταστεί αν η εν λόγω κήρυξη της εκτελεστότητας προσκρούει στην προκειμένη περίπτωση σε λόγους δημοσίας τάξεως.

1. Η ρήτρα της δημοσίας τάξεως στη νομολογία του Δικαστηρίου

33. Το Δικαστήριο έχει ερμηνεύσει συσταλτικά τους λόγους δημοσίας τάξεως οι οποίοι εμποδίζουν την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων²². Έχοντας ήδη αναλύσει τη σχετική νομολογία σε άλλο σημείο των παρούσων προτάσεων²³, θα περιοριστώ στη συνέχεια, προς αποφυγή επαναλήψεων, σε μία συνοπτική παράθεση των θεμελιωδών αρχών που αυτή καθιερώνει.

α) Γενικές αρχές

34. Τα κράτη μέλη παραμένουν καταρχήν ελεύθερα να καθορίζουν, σύμφωνα με τις εθνικές τους αντιλήψεις, τις απαιτήσεις της δημοσίας τάξεως. Εντούτοις, το Δικαστήριο οφείλει να ελέγξει τα όρια εντός των οποίων τα δικαστήρια κάθε κράτους μέλους μπορούν να εφαρμόσουν τη ρήτρα αυτή²⁴.

35. Δεν δικαιολογείται η άρνηση της αναγνώρισεως μιας δικαστικής απόφασεως μόνο με επίκληση της διαφοράς μεταξύ του κανόνα δικαίου που εφάρμοσε το δικαστήριο του κράτους προελεύσεως και του κανόνα που θα είχε εφαρμόσει το δικαστήριο του κράτους αναγνώρισεως εάν αυτό είχε επιληφθεί της διαφοράς²⁵. Αντιθέτως, η εφαρμογή της ρήτρας δημοσίας τάξεως, η οποία διατυπώνεται στο άρθρο 34, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001, νοείται μόνο στην περίπτωση που η αναγνώριση της απόφασεως που εκδόθηκε σε άλλο κράτος μέλος θα προσέκρουε με απαράδεκτο τρόπο στην έννομη τάξη του κράτους αναγνώρισεως, επειδή θα παραβίαζε θεμελιώδη αρχή. Προκειμένου να τηρείται η απαγόρευση του επί της ουσίας ελέγχου της απόφασεως που εκδόθηκε σε άλλο κράτος μέλος κατά τα άρθρα 36 και 45, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001, η παραβίαση θα πρέπει να συνίσταται είτε σε κατάφωρη παράβαση κανόνα δικαίου ο οποίος λογίζεται ουσιώδης στην οικεία έννομη τάξη είτε σε προσβολή δικαιώματος το οποίο αναγνωρίζεται ως θεμελιώδες²⁶.

β) Δημόσια τάξη και δικονομικές εγγυήσεις

36. Το Δικαστήριο επιβεβαίωσε την ανωτέρω προσέγγιση στην απόφαση *Diageo Brands*²⁷, στις 16 Ιουλίου 2015, με την οποία έκρινε επίσης το ζήτημα κατά πόσο μία απόφαση κράτους μέλους αντιβαίνουσα προδήλως στο δίκαιο της Ένωσης και εκδοθείσα κατά παράβαση δικονομικών εγγυήσεων συνιστά λόγο μη αναγνώρισεως βάσει του άρθρου 34, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001.

22 — Βλ., συναφώς, αποφάσεις *Hoffmann* (145/86, EU:C:1988:61, σκέψη 21), *Hendrikman και Feyen* (C-78/95, EU:C:1996:380, σκέψη 23), *Krombach* (C-7/98, EU:C:2000:164, σκέψη 21), *Renault* (C-38/98, EU:C:2000:225, σκέψη 26), *Αποστολίδης* (C-420/07, EU:C:2009:271, σκέψη 55), και *Trade Agency* (C-619/10, EU:C:2012:531, σκέψη 49).

23 — Βλ. τις προτάσεις μου στην υπόθεση *flyLAL-Lithuanian Airlines* (C-302/13, EU:C:2014:2046, σημεία 71 επ.).

24 — Αποφάσεις *Krombach* (C-7/98, EU:C:2000:164, σκέψη 23), *Renault* (C-38/98, EU:C:2000:225, σκέψη 28), *Αποστολίδης* (C-420/07, EU:C:2009:271, σκέψη 57), *Trade Agency* (C-619/10, EU:C:2012:531, σκέψη 49), και *flyLAL-Lithuanian Airlines* (C-302/13, EU:C:2014:2319, σκέψη 47).

25 — Αποφάσεις *Krombach* (C-7/98, EU:C:2000:164, σκέψη 36), *Renault* (C-38/98, EU:C:2000:225, σκέψη 29), *Αποστολίδης* (C-420/07, EU:C:2009:271, σκέψη 58), *Trade Agency* (C-619/10, EU:C:2012:531, σκέψη 50), και *flyLAL-Lithuanian Airlines* (C-302/13, EU:C:2014:2319, σκέψη 48).

26 — Αποφάσεις *Krombach* (C-7/98, EU:C:2000:164, σκέψη 37), *Renault* (C-38/98, EU:C:2000:225, σκέψη 29), *Gambazzi* (C-394/07, EU:C:2009:219, σκέψη 27), *Αποστολίδης* (C-420/07, EU:C:2009:271, σκέψη 59), *Trade Agency* (C-619/10, EU:C:2012:531, σκέψη 51), και *flyLAL-Lithuanian Airlines* (C-302/13, EU:C:2014:2319, σκέψη 49).

27 — Απόφαση *Diageo Brands* (C-681/13, EU:C:2015:471).

37. Το Δικαστήριο έκρινε συναφώς, ότι η ρήτρα δημοσίας τάξεως δύναται να χρησιμοποιείται μόνο εφόσον το νομικό σφάλμα έχει ως συνέπεια ότι η αναγνώριση της συγκεκριμένης αποφάσεως στο κράτος αναγνώρισεως θα συνιστούσε πρόδηλη παράβαση κανόνα δικαίου ο οποίος είναι ουσιώδης στην έννομη τάξη της Ένωσης και επομένως στην έννομη τάξη του εν λόγω κράτους μέλους²⁸. Αναφερόμενο στην παραβίαση δικονομικών εγγυήσεων, το Δικαστήριο έκρινε ότι «εκτός από ιδιαίτερες περιστάσεις που καθιστούν υπερβολικά δυσχερή ή αδύνατη την άσκηση των ενδίκων μέσων στο κράτος μέλος προελεύσεως, οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να ασκούν [...] [στο κράτος μέλος προελεύσεως] όλα τα διαθέσιμα ένδικα μέσα προκειμένου να εμποδίσουν εξ υπαρχής μια προσβολή της δημοσίας τάξεως [στο κράτος αναγνώρισεως]»²⁹. Με την εν λόγω απόφασή του, το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη το άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001, επιβάρυνε τη δικονομική θέση του καθού η εκτέλεση. Ο οφειλέτης δεν μπορεί να παραμένει άπραγος, επαναπαυόμενος στο ότι, αν χρειαστεί, θα μπορέσει να επικαλεστεί τα τυχόν δικονομικά σφάλματα που έλαβαν χώρα στο κράτος προελεύσεως για πρώτη φορά στο πλαίσιο του ένδικου μέσου που θα ασκήσει κατά τη διαδικασία της εκτελέσεως. Αντιθέτως, οφείλει να ενεργήσει με δική του πρωτοβουλία όταν λάβει γνώση της επίμαχης αποφάσεως και να προσβάλει την απόφαση αυτή με τα ένδικα μέσα που διαθέτει στο κράτος μέλος προελεύσεως³⁰.

38. Εν προκειμένω, η απόφαση Diageo Brands συνάδει με την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) της 25ης Φεβρουαρίου 2014³¹, η οποία, σημειωτέον, έχει σχέση με τη Λεττονία, όπως και η υπό κρίση περίπτωση.

39. Το ΕΔΔΑ κλήθηκε στην εν λόγω υπόθεση να αποφανθεί αν, βάσει του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ³² και του δικαιώματος για δίκαιη δίκη, επιτρέπεται η επίκληση, στο πλαίσιο της διαδικασίας κηρύξεως της εκτελεστότητας μιας ερήμην αποφάσεως κυπριακού δικαστηρίου στη Λεττονία, σφαλμάτων που φέρονται να έλαβαν χώρα στο πλαίσιο της κινηθείσας στην Κύπρο διαδικασίας. Κατά το άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 δεν υφίσταται τέτοιο κώλυμα εκτελεστότητας αν —όπως στην περίπτωση που έκρινε το ΕΔΔΑ— ο εναγόμενος «παρέλειψε να ασκήσει προσφυγή κατά της αποφάσεως ενώ μπορούσε να το πράξει». Το ΕΔΔΑ έκρινε ότι αυτό είναι θεμιτό και υπό το πρίσμα της ΕΣΔΑ, ωστόσο επισήμανε ότι ο προσφεύγων ενώπιόν του εναγόμενος είναι σύμβουλος επενδύσεων, ήτοι διαθέτει επιχειρηματική πείρα. Ως εκ τούτου, καίτοι η προς εκτέλεση απόφαση δεν περιείχε πληροφορίες σχετικά με την άσκηση ενδίκων μέσων, θα μπορούσε ευλόγως, αφού έλαβε γνώση της προς εκτέλεση αποφάσεως, να ενημερωθεί σχετικά με τα ένδικα μέσα που είχε στη διάθεσή του στην Κύπρο και να ασκήσει τα μέσα αυτά. Το δικαστήριο έκρινε ότι ο προσφεύγων δεν απέδειξε ότι εξέλιπε η δυνατότητα ασκήσεως ενδίκων μέσων, ή ότι τα παρεχόμενα ένδικα μέσα ήταν αναποτελεσματικά.

40. Εντούτοις η ανωτέρω υπόθεση δεν έχει κριθεί ακόμη οριστικά, καθόσον μετά την έκδοση της αποφάσεως της 25ης Φεβρουαρίου 2014 παραπέμφθηκε στο τμήμα μείζονος συνθέσεως του ΕΔΔΑ, το οποίο δεν έχει εκδώσει απόφαση ακόμη. Προς το παρόν, από την ήδη εκδοθείσα απόφαση προκύπτει ότι ένας οφειλέτης με επιχειρηματική πείρα υπέχει υποχρέωση ουσιώδους συνεργασίας στο πλαίσιο της διαφυλάξεως των ουσιαστικών και δικονομικών του δικαιωμάτων, σε περίπτωση δε μη εκπληρώσεως της υποχρέωσής αυτής η εκ μέρους του επίκληση της διατάξεως του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ είναι αβάσιμη.

28 — Απόφαση Diageo Brands (C-681/13, EU:C:2015:471, σκέψη 50).

29 — Απόφαση Diageo Brands (C-681/13, EU:C:2015:471, σκέψη 64).

30 — Βλ., συναφώς, απόφαση Αποστολίδης (C-420/07, EU:C:2009:271, σκέψη 80).

31 — ΕΔΔΑ, απόφαση Ανοτιζς κατά Λετονίας (ECLI:CE:ECHR:2014:0225JUD001750207, ιδίως §§ 51 επ.).

32 — Η διάταξη αυτή συνάδει με τη διάταξη του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Ως εκ τούτου, λαμβάνοντας υπόψη το άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη, η ερμηνεία του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ παρουσιάζει ενδιαφέρον για την ερμηνεία του άρθρου 47, βλ., συναφώς, τις προτάσεις μου στην υπόθεση Schindler Holding κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-501/11 P, EU:C:2013:248, σημεία 21 έως 24).

2. Εφαρμογή των νομολογιακών αρχών στην υπό κρίση περίπτωση

41. Για να δοθεί χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο πρέπει να εξεταστεί, εκτός από το κύριο ερώτημα αν στην υπό κρίση υπόθεση συντρέχει, υπό το πρίσμα της νομολογίας, περίπτωση προσβολής της δημοσίας τάξεως, και το ζήτημα σχετικά με τα πρόσωπα τα οποία νομιμοποιούνται να προβάλλουν αιτιάσεις περί προσβολής της δημοσίας τάξεως στο πλαίσιο της διαδικασίας κηρύξεως της εκτελεστότητας μιας αποφάσεως. Πρέπει επίσης να διευκρινιστεί αν μία τέτοια αιτίαση μπορεί να προβληθεί προς υπεράσπιση υποτιθέμενων δικαιωμάτων τρίτων.

α) Επί της ενδεχόμενης προσβολής της δημοσίας τάξεως στο πλαίσιο της κύριας δίκης

42. Ο ενάγων ισχυρίζεται στην κύρια δίκη ότι η κήρυξη της εκτελεστότητας θίγει «δικαιώματα ιδιοκτησίας τρίτων»³³. Ως «τρίτο» εννοεί πρωτίστως την εταιρία Υ, ισχυριζόμενος ότι ο Α. Λ. δεν είναι πραγματικός μέτοχος της εν λόγω εταιρίας, η οποία θίγεται από την απαγόρευση διαθέσεως, αλλά έχει μόνον «οικονομικά συμφέροντα»³⁴ σε αυτή.

43. Ωστόσο, η απαγόρευση διαθέσεως στρέφεται κατά του Α. Λ. *ad personam*, εκτεινόμενη μόνον εξ αντανάκλασεως σε εταιρίες και περιουσιακά στοιχεία επί των οποίων ασκεί οικονομικό έλεγχο. Εν ολίγοις υποχρεώνει τον Α. Λ., αφενός, να παραλείψει κάθε ενέργεια η οποία θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα την άμεση ή έμμεση απομείωση της περιουσίας του όσον αφορά τη VB και, αφετέρου, να δώσει στα όργανα διοικήσεως των ελεγχόμενων από αυτόν εταιριών την εντολή να ενεργούν με τον ίδιο τρόπο³⁵.

44. Το κατά πόσο η εν λόγω απαγόρευση ενδέχεται να έρχεται σε αντίθεση με τις βασικές αρχές του ουσιαστικού ή του δικονομικού δικαίου της Λεττονίας δεν είναι άμεσα σαφές, καθόσον, όπως αναφέρει το αιτούν δικαστήριο, η λεττονική έννομη τάξη επιτρέπει καταρχήν την έκδοση αποφάσεως ασφαλιστικών μέτρων ακόμη και χωρίς να έχει προηγηθεί ακρόαση του οφειλέτη³⁶.

45. Πέραν αυτού, η απόφαση του αγγλικού δικαστηρίου με την οποία διατάχθηκε η υπό κρίση απαγόρευση διαθέσεως δεν προβλέπει μη ανατρέψιμα μέτρα όσον αφορά την εκτέλεσή της στην αλλοδαπή και ιδίως την εκτέλεση κατά τρίτων οι οποίοι δεν μετείχαν στη διαδικασία ενώπιον του αγγλικού δικαστηρίου. Αντιθέτως, η εν λόγω απόφαση θέτει αυστηρές προϋποθέσεις για την εκτέλεσή της κατά τρίτων οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι στην αλλοδαπή, ήτοι των ελεγχόμενων από τον Α. Λ. εταιριών: Πρώτον, οι προβλεπόμενες έννομες συνέπειες μπορούν να επέλθουν χωρίς προηγούμενη επίδοση μόνο εάν αυτό επιτρέπεται από την αλλοδαπή νομοθεσία³⁷. Δεύτερον, επιτρέπει σε κάθε πρόσωπο, στο οποίο επιδίδεται ή κοινοποιείται η απόφαση αυτή, να ζητήσει την μεταρρύθμιση ή ανάκλησή της³⁸. Τέλος, η απαγόρευση διαθέσεως δεν πρέπει να παρακωλύει την εκπλήρωση συμβατικών υποχρεώσεων στην αλλοδαπή³⁹.

46. Ως εκ τούτου, η υπό κρίση απαγόρευση διαθέσεως έχει το χαρακτηριστικό ότι, αφενός, λαμβάνει υπόψη τις δικονομικές ιδιαιτερότητες του κράτους εκτελέσεως (όπως, για παράδειγμα, τις απαιτήσεις σχετικά με την κοινοποίηση) και, αφετέρου, καταλείπει στον θιγόμενο ένα σημαντικό περιθώριο δράσεως, ακόμη και μετά την κοινοποίησή της. Έτσι, στην περίπτωση που η εταιρία Υ υποχρεούτο,

33 — Σημείο 8 της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως.

34 — Σημείο 8 της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως.

35 — Βλ. σημείο 9 της διαταγής του High Court of Justice.

36 — Σημείο 10.2.4 της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως.

37 — Βλ. σημείο 21 της διαταγής του High Court of Justice.

38 — Βλ. σημείο 13 της διαταγής του High Court of Justice.

39 — Βλ. σημείο 20 της διαταγής του High Court of Justice.

βάσει συμβατικής δεσμεύσεως των δικαιωμάτων ψήφου, να ασκεί το δικαίωμα ψήφου στη συνέλευση των μετόχων της VB κατά προκαθορισμένο τρόπο, η άσκηση του δικαιώματος αυτού δεν θα εμποδιζόταν προφανώς από την απαγόρευση διαθέσεως, δεδομένου ότι η τελευταία δεν θίγει αναληφθείσες συμβατικές υποχρεώσεις.

47. Κατά συνέπεια, όχι μόνο δεν προκύπτει ότι η δραστηριότητα των μη μετεχόντων στη διαδικασία τρίτων παρακωλύεται στην πράξη από την απαγόρευση διαθέσεως, ώστε να ενεργοποιούνται τα κριτήρια εφαρμογής της ρήτρας δημοσίας τάξεως, αλλά, μάλιστα, συμβαίνει το αντίθετο. Στον βαθμό που ένας μη μετέχων στη διαδικασία τρίτος, όπως για παράδειγμα η εταιρία Υ, μπορεί να θεωρηθεί ότι καταλαμβάνεται από την απαγόρευση διαθέσεως, αυτό αποτελεί ουσιαστικά συνέπεια του ότι, πρώτον, ο A. L. είναι «πραγματικός δικαιούχος» του, δεύτερον, η εθνική νομοθεσία του κράτους εκτελέσεως αναγνωρίζει προφανώς την εν λόγω νομική θέση⁴⁰ και, τρίτον, η εθνική νομοθεσία του κράτους προελεύσεως επιτρέπει την απαγόρευση διαθέσεως με αυτό το περιεχόμενο. Ως εκ τούτου, η τυχόν επέμβαση σε συνταγματικά προστατευόμενα δικαιώματα εταιριών που δεν μετέχουν στη διαδικασία, συντελούμενη υπό τη μορφή τέτοιας απαγορεύσεως, ουδόλως είναι αυθαίρετη, αλλά βασίζεται στον νόμο.

48. Καθόσον, μάλιστα, οι τρίτοι που αναφέρονται στη διαταγή περί απαγορεύσεως της διαθέσεως δύνανται να προσφύγουν κατά της απαγορεύσεως διαθέσεως, ενώ πρόκειται μάλιστα για κεφαλαιουχικές εταιρίες που διαθέτουν επιχειρηματική πείρα, δεν προκύπτουν ούτε από δικονομικής απόψεως στοιχεία που να δίνουν λαβή για προσβολή της δημοσίας τάξεως. Αυτό ισχύει πάντως στον βαθμό που η άσκηση των ενδίκων μέσων στην Αγγλία δεν προσκρούει σε ανυπέρβλητα εμπόδια, κάτι που ελλείπει συγκεκριμένων στοιχείων που να καταδεικνύουν το αντίθετο⁴¹ μπορεί να εκληφθεί ως δεδομένο με βάση την αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης στην απονομή της δικαιοσύνης στα κράτη μέλη.

49. Αντιθέτως, όπως προκύπτει από την προπαρατεθείσα απόφαση Diageo Brands, η προβολή ενστάσεως περί προσβολής της δημοσίας τάξεως στο κράτος εκτελέσεως προϋποθέτει ότι έχουν εξαντληθεί προηγουμένως τα εθνικά ένδικα μέσα στο κράτος προελεύσεως. Η εν λόγω αρχή συνάδει και με την πρόσφατη νομολογία του ΕΔΔΑ σχετικά με το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ, το οποίο παρουσιάζει ουσιαστικές ομοιότητες με το άρθρο 47 του Χάρτη. Η εφαρμογή των εν λόγω αποφάσεων στα περιστατικά της υπό κρίση υποθέσεως καταδεικνύει ότι δεν τίθεται ζήτημα προσβολής της δημοσίας τάξεως, δεδομένου ότι δεν έχουν εξαντληθεί τα ένδικα μέσα στο κράτος μέλος προελεύσεως.

50. Τέλος, το Δικαστήριο δεν υποχρεούται να εξετάσει τον ισχυρισμό του R. Meroni ότι η απαγόρευση διαθέσεως είναι κατ' ουσίαν υπερβολικά αόριστη για να αποτελέσει το αντικείμενο αναγκαστικής εκτελέσεως στη Λεττονία. Το ζήτημα αυτό δεν συγκαταλέγεται μεταξύ εκείνων που πρέπει να ελέγχονται στο επίπεδο της κηρύξεως της εκτελεστότητας δυνάμει του άρθρου 34, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001.

51. Πρόκειται μάλλον για ζήτημα του δικαίου αναγκαστικής εκτελέσεως, το οποίο εξακολουθεί να υπάγεται στην αρμοδιότητα των κρατών μελών. Αντιθέτως, το ερώτημα που υποβάλλεται στην υπό κρίση υπόθεση αφορά το στάδιο της αναγνωρίσεως της αποφάσεως, το οποίο προηγείται της αναγκαστικής εκτελέσεως. Εν ολίγοις: Το ότι μία απόφαση κηρύσσεται εκτελεστή δεν σημαίνει αναγκαστικά ότι μπορεί να επιβληθεί με τα ίδια μέσα αναγκαστικής εκτελέσεως τα οποία θα λαμβάνονταν στο κράτος προελεύσεως. Η απάντηση στο ερώτημα περί της δυνατότητας κηρύξεως της εκτελεστότητας εξαρτάται πολύ περισσότερο από το κατά πόσο η απόφαση είναι εκτελεστή στο κράτος προελεύσεως⁴², πράγμα που προφανώς συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση. Ωστόσο, όπως

40 — Στο σημείο 8 της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως γίνεται ρητή αναφορά σε δικαιώματα που έχει ο A. L. στην «[ολλανδική] εταιρία [...] [Υ] [...] ως πραγματικός δικαιούχος».

41 — Από αυτή τη σκοπιά, ο ατεκμηρίωτος ισχυρισμός περί υπερβολικά μεγάλου περιθωρίου εκτιμήσεως των αγγλικών δικαστηρίων, τον οποίο προβάλλει ο R. Meroni στα σημεία 21 επ. των γραπτών παρατηρήσεών του, είναι αβάσιμος.

42 — Απόφαση Coursier (C-267/97, EU:C:1999:213, σκέψη 23).

δέχτηκε το Δικαστήριο, μεταξύ άλλων, στην υπόθεση Prism Investments⁴³, η άσκηση περαιτέρω (εθνικών) ενδίκων μέσων και η προβολή περαιτέρω αντιρρήσεων, ίσως και αυτών που προβάλλει ο R. Meroni, είναι δυνατή στο πλαίσιο της κινήσεως πράξεων αναγκαστικής εκτελέσεως σε μεταγενέστερο της κηρύξεως της εκτελεστότητας στάδιο.

52. Ως εκ τούτου διαπιστώνεται ότι, από τη σκοπιά του δικαίου της Ένωσης, σε περιπτώσεις όπως αυτή της κύριας υποθέσεως, η κήρυξη της εκτελεστότητας της απαγορεύσεως διαθέσεως δεν παραβιάζει τις βασικές αρχές του δικαίου του κράτους εκτελέσεως κατά τρόπο που να επιφέρει απαράδεκτες συνέπειες και ως εκ τούτου δεν προσβάλλει τη δημόσια τάξη.

β) Επί της προβολής δικαιωμάτων τρίτων σε διαδικασίες κηρύξεως της εκτελεστότητας

53. Ακόμη και αν γινόταν δεκτό ότι υπάρχει προσβολή της δημοσίας τάξεως όσον αφορά τα δικαιώματα τρίτων —στην προκειμένη περίπτωση, της εταιρίας Υ—, και πάλι ο R. Meroni, ο οποίος με βάση τα στοιχεία που παραθέτει το αιτούν δικαστήριο επέχει τη νομική θέση του A. L. στη διαδικασία ενώπιον του λεττονικού δικαστηρίου, δεν θα μπορούσε να προβάλλει μία τέτοια προσβολή στο πλαίσιο του ενδίκου βοηθήματός του κατά της κηρύξεως της εκτελεστότητας της αποφάσεως με την οποία απαγορεύτηκε η διάθεση περιουσιακών στοιχείων στον A. L.

54. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από το σύστημα του κανονισμού 44/2001, το δικαστήριο που επιλαμβάνεται της αιτήσεως περί κηρύξεως της εκτελεστότητας δεν εξετάζει αυτεπαγγέλτως τη συμμόρφωση της εκάστοτε αποφάσεως προς τη δημόσια τάξη, όμως *ο σεβασμός των δικαιωμάτων υπερασπίσεως* του εν δυνάμει καθού η εκτέλεση επιβάλλει —σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 18 του κανονισμού— ο τελευταίος να δύναται να προβάλλει τις αντιρρήσεις του κατά της κηρύξεως της εκτελέσεως. Κατά συνέπεια, το ενδεχόμενο δικαίωμα του οφειλέτη να επικαλεστεί στο πλαίσιο αυτό δικαιώματα τρίτων, ιδίως αν αυτοί δεν άσκησαν ένδικα βοηθήματα κατά της κηρύξεως της εκτελεστότητας ή δεν τους κοινοποιήθηκε καν η επίμαχη απόφαση, δεν θα ήταν συμβατό με το εν λόγω σύστημα.

55. Υπό το ίδιο πνεύμα, το Δικαστήριο είχε κρίνει στην απόφαση Draka NK Cables κ.λπ.⁴⁴ ότι ένας δανειστής του οφειλέτη της εκτελέσεως, ο οποίος δεν μετείχε στη διαδικασία, δεν μπορεί να μετέχει στη διαδικασία περί κηρύξεως της εκτελεστότητας της αποφάσεως (με σκοπό, για παράδειγμα, να ματαιώσει την εκτέλεση από άλλους δανειστές). Το Δικαστήριο έκρινε ότι αν ο τρίτος είχε δικαίωμα να προβάλλει υποτιθέμενα δικαιώματα τρίτων στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 43 επ. του κανονισμού 44/2001, θα καταστρατηγηίτο η επιταγή του Δικαστηρίου σχετικά με τον περιορισμό του αντικειμένου της διαφοράς στους μετέχοντες στη διαδικασία.

56. Κατά συνέπεια, εφόσον ο R. Meroni δεν μετέχει στη διαδικασία επ' ονόματι της εταιρίας Υ, κάτι που δεν προκύπτει από κανένα στοιχείο, δεν δικαιούται να προβάλλει τα συμφέροντα της εν λόγω εταιρίας ως «δικαιώματα τρίτων». Ως εκ τούτου, οι περί προσβολής της δημοσίας τάξεως αιτιάσεις του R. Meroni, ακόμη και αν υποθεθεί ότι είναι βάσιμες, είναι αλυσιτελείς στο πλαίσιο της κύριας υποθέσεως, δεδομένου ότι αφορούν δικαιώματα τρίτων μη μετεχόντων στη διαδικασία.

43 — Απόφαση Prism Investments (C-139/10, EU:C:2011:653, σκέψη 40).

44 — Απόφαση Draka NK Cables κ.λπ. (C-167/08, EU:C:2009:263, σκέψεις 29 έως 31).

V – Πρόταση

57. Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα ως εξής:

Η απαγόρευση διαθέσεως που διατάσσεται ως ασφαλιστικό μέτρο από δικαστήριο κράτους μέλους χωρίς προηγούμενη ακρόαση όλων των προσώπων των οποίων δικαιώματα ενδεχομένως θίγονται από αυτή δεν αποτελεί παράβαση του άρθρου 34, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001 ή του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης αν κάθε θιγόμενος από την απαγόρευση αυτή δύναται να ζητήσει οποτεδήποτε από το δικαστήριο του κράτους προελεύσεως να μεταρρυθμίσει ή να ανακαλέσει τη δικαστική απόφαση.

Με τα ένδικα μέσα που ασκούνται κατά της κηρύξεως της εκτελεστότητας προβάλλονται μόνο δικαιώματα του ενδιαφερομένου και όχι δικαιώματα τρίτων.